

Negen mulchsoorten op een rij

Voor iedere toepassing een ander soort mulch of bodembedekker

Loop in de herfst door het bos en je ziet hoe de natuur het proces van mulchen toepast op de bodem. Niet voor niets is boomblad goed mulchmateriaal, evenals gemaaid gras, trouwens. Maar er zijn meer methodes en materialen op de markt verkrijgbaar. Omdat het ene mulchmateriaal nu eenmaal niet het andere is, zet dit vakblad een aantal soorten op een rij en vraagt experts en ervaringsdeskundigen naar de verschillende toepassingen en eigenschappen van deze bodembedekkers.

Auteur: Fleur Dil

Joan van den Elsen

Jelle Dijkstra

Joan van den Elsen, docent tuin- en landschapsinrichting aan de mbo-opleiding Yuverta Nijmegen, ziet vele voordelen in het gebruik van mulchen. 'Planten zijn erbij gebaat als ze met rust worden gelaten. Door de tuin te mulchen, maak je de grond minder vatbaar voor onkruid en blijft de vochtbalans beter op peil. Daarnaast voegen bepaalde mulchsoorten ook nog organische stof toe.' Maar omdat sommige materialen geen specifieke bodemverbetersaars zijn, vindt Peter Bakker van de Den Ouden Groep dat niet alle producten in de categorie mulch horen. 'Strikt genomen zijn producten als cacaodoppen bodembedekkers, geen mulch.' Bemesting van de grond is echter niet het eerste doel bij mulchen, meent Van den Elsen. Mulch of bodembedekker, over één ding zijn ze het eens: afhankelijk van de grond en de wensen van de gebruiker is de toepassing ervan altijd een goed idee.

1. Circulair tuinieren met vastepflanmulch

Overgewaaid uit de biologische tuinbouw is de vastepflanmulch; daarbij blijven de gemaaidere resten van vaste planten op de bodem liggen. Zodra het maaisel begint te verteren, gaat het voedingsstoffen afgeven. Sinds ongeveer een jaar werkt De Tuinen van Appeltern er op grotere schaal mee. Jelle Dijkstra, medewerker van de Tuinen, is enthousiast. 'Dit is mijn favo-

Vastepflanmulch

riete mulchsoort, onder andere vanwege het circulaire karakter', vertelt hij. 'Wij werken op klei en je merkt dat de bodem hiermee flexibel blijft. De grond verschaalt niet, waardoor er ook minder kans is op onkruid.' Nadelen? 'Het ziet er misschien minder netjes uit. Bovendien moet je opletten dat het maaisel van planten waar zaden in zitten op zijn plaats blijft.' Ook Van den Elsen vindt dit een goede manier, maar is kritisch op snoeien in de winter. 'Dat is niet goed voor de biodiversiteit. Zo geef je insecten geen kans om hun eitjes af te zetten. Het is beter om de tuin in de winter met rust te laten en het maaimoment uit te stellen tot het voorjaar.' Voor hoveniers is dit niet altijd een goede optie, want sommige klanten houden nu eenmaal van een nette tuin. 'Maar ja,' zegt Van den Elsen, 'de natuur houdt nu eenmaal van chaos.'

7 min. leestijd

Houtsnippers van kernhout zijn uitgewerkt; dat is beter voor de bodem.

2. Houtsnippers, maar niet overal

Een bekende mulchsoort bestaat uit houtsnippers. Van den Elsen vindt dit een prima product, mits het afkomstig is van kernhout. Kernhout is uitgewerkt materiaal en dat is beter voor de grond. Daar is wel moeilijker aan te komen, meent hij, want dit hout wordt gebruikt in de meubelindustrie. Er kleven echter nadelen aan dit product. Houtsnippers kunnen leiden tot uitdroging van de bodem en zuurstofgebrek. Hierdoor ontstaat er onkruid, zoals bramen, brandnetels en heermoes. 'Deze signaalplanten geven aan dat de bodem uit evenwicht raakt', zegt Dijkstra. Met name nieuwe aanwas kan hier een tik van krijgen. 'Houtsnippers doen het vooral goed onder heesters en in borders', vertelt Van den Elsen. 'De voeding uit dit product is voor heesters zeer geschikt. Daarnaast krijgt onkruid onder heesters geen vat, omdat daar geen licht komt. Als je om het jaar een nieuwe laag aanbrengt, gaan de struiken beter groeien.' Dijkstra gebruikt de houtsnippers in Appeltern onder de haag. 'Ja, dat werkt goed tegen onkruid.'

Bladmulch is eenvoudigweg mulch van afgevalen bladeren.

3. Bladmulch: goede boomverzorger

Bladmulch wordt nog vrij weinig toegepast. Van oudsher wordt bladmulch gemaakt van het blad van beuken en haagbeuken. 'Bladmulch

wordt veel gebruikt in de boomverzorging om de wortels op te knappen', zegt Van den Elsen. 'Om te zorgen dat de voeding de wortels bereikt, worden er naast de boom gaten geboord waar de mulch in gegooid wordt.' Bovendien wordt de bodem hierdoor verrijkt met organische stof. Ook in de tuin is bladmulch zeer geschikt.

Vanwege het looizuur in de bladeren hoort eikenblad echter niet thuis in deze mulch. Voor een goede mulch moet het blad eerst gecomposteerd worden. In bladeren zit namelijk celuloose, waardoor ze slecht verteren. 'Hierdoor is bladmulch een vrij kostbaar product', stelt Van den Elsen. 'Voor bladmulch zijn namelijk grote volumes bladeren nodig.' Wie over de apparatuur beschikt, kan natuurlijk ook zelf bladeren composteren.

Met vlaspellets creëer je een mooi egaal laagje. Op de foto het product Cosoil van Green Guard.

4. Geperste vlaskorrels als duurzame onkruidbestrijder

Geperste vlaskorrels, ook wel pellets genoemd, zijn een restproduct uit de vlasindustrie. De pellets zijn daarmee een duurzame onkruidbestrijder. Bovendien staat dit product mooi in de tuin. 'Met pellets creëer je een mooi egaal laagje', vindt Dijkstra. 'Als er onkruid tussen zit, kun je dat meteen zien.' Een ander voordeel is dat het een organische stof is, die de bodem verrijkt. Als de geperste pellets meermaals in aanraking komen met water, zullen ze hun oorspronkelijke volume terugkrijgen. Dit zorgt voor een goede afdeklaag. Gemiddeld zal het volume ongeveer verviervoudigen. Mits de korrels op een onkruidvrije grond worden aangebracht, is onkruid wieden dan ook niet meer nodig.

Andere voordelen van dit product zijn dat het zorgt voor minder verslamping van de bovengrond, een constantere bodemtemperatuur en een betere vochthuishouding. Daarnaast is dit

ACHTERGROND

gegarandeerd een schoon product. De pellets verteren vrij snel. Na een jaar zal er weer een nieuwe laag moeten worden aangebracht.

Bokashi

5. Bokashi, een bodembooster

Als mulchsoort is bokashi nog niet bij iedereen even bekend. Bokashi ontstaat net als zuurkool door fermentatie. Bokashi is gefermenteerd organisch materiaal; de toepassing is afkomstig uit Japan. Voor wie mulch zoekt met veel voedingswaarde, is dit een uitstekende keus. Het is een echte bodemverbeteraar en daarom zeer geschikt voor onvruchtbare bodems. Ervaringsdeskundige op dit gebied is Fred Kort van de gemeente Berg en Dal, die in 2019 met een proef is gestart. 'Wij zijn hiermee begonnen om de biodiversiteit in onze gemeente te versterken', vertelt Kort. 'Bovendien wilden we weten of de inzet van bokashi rendabel zou zijn. Door eigen groenafval voor bokashi te gebruiken, bespaarden we op de milieuheffing voor de afvoer. Daarnaast zullen andere vormen van bemesting of gewasbeschermingsmiddelen niet meer nodig zijn.'

Met behulp van boeren uit de gemeente is van 900 ton bermmaaisel bokashi gemaakt en over de bodem uitgestrooid. Toen de proef was stopgezet, sloot de gemeente zich aan bij een project van de provincie. 'Afgelopen herfst hebben we herfstblad in deze proef gestoken. Ik verwacht de eerste bokashi hiervan ergens dit voorjaar.' Voor wie zelf bokashi wil maken, heeft Kort het recept: 'Voeg per ton groenafval 2 liter schimmel en gist toe, 10 kilo schelpengruis en 10 kilo kleimineralen. Met de schimmels en gisten breng je het fermentatieproces op gang. Het schelpengruis neutraliseert de verzuring en de kleimineralen houden de voedingsstoffen vast.'

Perzikstenen van Nocchiolo

6. Perzikstenen

Een bodembedekker van een heel andere categorie zijn perzikstenen (perziken zijn steenvruchten). Sven Hazekamp, mede-eigenaar van Nocchiolo en expert in het gebruik van perzikstenen als bodembedekker, vertelt: 'Perzikstenen zijn keihard en hebben daardoor een levensduur van meer dan 30 jaar. Wij spreken hier uitdrukkelijk ook niet over perzikpitten. Als je de gehalveerde of gekneusde varianten van het harde omhulsel gebruikt, is de pit eruit verwijderd.' De stenen zorgen voor een zeer onderhoudsvriendelijke en visueel aantrekkelijke tuin. Het product weert onkruid en is niet gevoelig voor groene aanslag. Omdat perzikstenen van nature zwaar zijn, waaien of regenen ze niet weg. Ze zijn ook zeer geschikt voor de oprit; de auto kan er prima overheen rijden. Vanwege deze voordelen ziet Hazekamp het gebruik ervan steeds meer toenemen, vooral onder hoveniers. 'Je moet er alleen niet te vaak overheen lopen', waarschuwt hij. 'Dan trap je ze de grond in.' Een goed alternatief zijn abrikozenstenen of hazelnootdoppen, maar die gaan minder lang mee dan perzikstenen omdat ze minder hard zijn. Beide hebben vanwege hun kleur een hoge sierwaarde. Als je houdt van warme, donkere kleuren, kies je voor hazelnootdoppen. Wie van lichtere tinten houdt, gaat voor abrikozenstenen.

7. Olifantsgras: kansrijke nieuwkomer

Vershredderde *Miscanthus* (olifantsgras) is een kansrijk opkomend mulchproduct. *Miscanthus* behoort tot de vezelrijkste planten. De mulch heeft een drogestofgehalte van 93 procent. Het plasticachtig aanvoelende materiaal verteert langzaam. Hierdoor is er geen risico op verstoring van de stikstofbalans of op verzuring. 'Olifantsgras doet het ook goed als brandstof', weet Van den Elsen. 'Het wordt ook gebruikt voor energiecentrales.' De mulch doet jaren ach-

Olifantsgras

tereen waarvoor hij is bedoeld. Dat wil zeggen: zorgen voor een bloeiend bodemleven, voorkomen dat onkruid opkomt en uitdroging van de bovenste grondlaag tegengaan. Dankzij mulch kan het veelvuldige schoffelen, waar zowel de bodem als de jonge aanplant niet beter van wordt, achterwege blijven. Uit de ervaringen blijkt dat planten voorzien van dit mulchproduct veel minder water nodig hebben, tot zelfs maar 10 procent van de gebruikelijke hoeveelheid. Voordat dit materiaal is verteerd, zijn er zo drie jaar verstreken.

Cacaodoppen.
Foto: Nederhof hoveniers

8. Cacaodoppen

Cacaodoppen zijn een restproduct uit de chocolade-industrie. Ze hebben een hoge sierwaarde en ruiken lekker. Bovendien verteert het product erg traag, waardoor je er lange tijd geen omkijken naar hebt. 'Een prima product voor stadstuintjes', meent Van den Elsen. 'Het ziet er namelijk heel strak uit.' Een mooie bijkomstigheid is dat het katten en slakken weert uit de tuin. Ideaal dus voor tuinbezitters die deze dieren als onwelkome gasten beschouwen. Mogelijk zijn cacaodoppen voor hondenbezitters geen goede keus; ze schijnen schadelijk te zijn als ze door de hond worden opgegeten.

Omdat cacaodoppen aan elkaar blijven plakken, waaien ze niet snel weg, zeker niet bij regen. 'Het zou kunnen dat cacaodoppen chemische middelen bevatten', waarschuwt Van den Elsen. 'Het gaat immers om een industrieel restproduct. Maar zeker weten doe ik het niet. Bij onbewerkte producten als bladmulch weet je in ieder geval zeker dat er niks in zit wat er niet in thuishoort.'

Mulch van boomschors

9. Bark-mulch: hoge sierwaarde

Het woord *bark mulch* komt uit het Engels en betekent boomschors. Omdat bark-mulch absorberend is, is het goed voor de vochtbalans van de grond. Het bevat veel tannines, waardoor het goed beschermt tegen onkruid. Daarnaast heeft het een hoge sierwaarde, wat het product ook populair maakt in tuinen en plantsoenen. 'De meest voorkomende soorten zijn de schors van inlandse naaldbomen, zoals douglas en spar, en van de Franse zeeden, *pin maritime*', vertelt Bakker van de Den Ouden Groep. 'Deze mulch is ook goed voor de beestjes en andere micro-organismen en dat verrijkt het bodemleven weer. Ze zorgen namelijk voor transport van voeding naar de wortels van planten.' De schors doet het goed tussen vaste planten en struiken. 'Boomschors is beter dan houtsnippers', vindt Van den Elsen. 'Omdat het dood materiaal is, heeft het niet de negatieve effecten van houtsnippers.' Vanwege de valdempende werking is de schors van vooral de Franse zeeden ook heel geschikt voor speeltuinen en looppaadjes. Vul de boomschors iedere twee à drie jaar aan en je hebt een heel onderhoudsvriendelijke tuin of plantsoen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!